

Bácsmegyei Függetlenség

A BÁCSDROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsmegyei Függetlenségi és 48-as Párt” megbízásából:
FALCIONE LAJOS.

Felelős szerkesztő:
PINTER GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Szegény város.

A címből könnyű kitálatni, s bizonyára mindenki gondolkozás nélkül rájön, hogy nem lehet itt másról szó, csak Zombor városáról. Mert azt érzi és más városokkal való összehasonlítás útján határozottan tudja minden lakósa ennek a városnak, hogy akár szellemi, akár erkölcsi, akár közgazdasági tekintetben nincs ebben az országban koldusabb és miserabilisebb város, mint Zombor.

A sajtó és a városatyák már sokszor foglalkoztak ezzel a kérdéssel és mindig arra a konzekvenciára jutottak, hogy: „A fejről büdösödik a hal!” Elmondták, hogy a tisztikarban nincs meg a kezdeményezési erő, s maga a polgármester nem képes föladatainak magaslatára emelkedni, s egyáltalában szellemileg képtelen a vezetésre.

Ez mind valóban így is van és az is betűről-betűre igaz, hogy a polgármester összes tudománya és minden tevékenysége a politikai stiklik rendezésében, az „azonossági tanuk” prepará-

lásában, a választói névjegyzékek tendenciózus összeállításában és a politikai üldözésben merül ki. Ami ezen a szférán túl terjed, arról a polgármesternek már édes kevés fogalma van, vagy legalább nem akar tudni róla.

S az indolenciát, a jóakarát hiányát még csak leplezni sem tartja érdemesnek. Cinizmus, olyan határtalan, hogy gyakran provokatív módon hivalkodik a tétlenségével és a legfontosabb közügyek iránti érzéketlenségével.

Igy tett például tavaly és így tesz az idén is a zombori általános ipartestület által rendezett helyi iparkiallítással; amely neki a szó szoros értelmében Hekuba.

Az iparkiallításoknak célja tudvalevőleg egyfelől az ipar nivójának emelése, másfelől pedig az, hogy a közönséget rászoktassa a helyben való vásárlásra, meggyőzvé mindenkit arról, hogy itt is kap olyan szépet és jót, mint másutt; nem szükséges semmiért idegen helyre fordulni.

A cél tehát végeredményben az ipar fölvirágoztatása, s ezzel egyszersmind

a város közgazdasági fejlődésének előmozdítása.

Éppen azért az ilyen dolgokban másutt mindenütt a város hatósága viszi előre a zászlót. Ha a rendezést, a dolog természeténél fogva, nem is maga végzi, de a támogatásban, a pártolásban, a példaadásban, sőt az anyagi segély nyújtásában is az első helyen áll.

A zombori ipar érdekében azonban Hauke úr és a város közhatósága még a füle botját se mozgatja. Abszolúte tudomást se vesznek róla, hogy a városban iparkiallítás lesz; nem hogy támogatnák, hanem még a pusztá részvételükkel sem mutatják ki az érdeklődésüket.

Elnéztük tavaly — és a legnagyobb megbotránkozással néztük, — hogy amikor messze vidékről eljöttek tekintélyes érdeklődők a kiállítás megnyitására és megtekintésére, akkor Zombor város hatósága részéről egy szál ember jelent meg. A megnyitás után azonban éppen a városi hatóság tagjai részéről soha látogatást nem kapott a kiállítás, mintha csak valami titkos parancs meg-

TÁRCA.

Báró Gromon Dezső.

II.

Gromon Dezső Tisza Kálmán elveinek rendíthetetlen követője és legintimebb híveinek egyike volt. Az önálló vármegye és nemzeti bank állott, az akkori balközép programjának homlok terében. Bácsmegye választóinak többsége, az akkori balpárt vezére Gromon Dezsővel az élén Tisza Kálmánt követte.

Alig hogy megtörtént a híres Duna parti fáklyás felvonulás Tisza Kálmánnal az élén a várpalotával szemben, hogy a király maga lássa és hallja, hogy mit kíván „hű magyar nemzete”, még ki sem aludtak a fáklyák, ki aludt velük a felbuzdulás szalmalángja is s szegre kerültek a híres „bihari pontok,” megtörtént a Deák párttal a fúzió és Tisza Kálmán lett a miniszterelnök.

Ez időben Bácskában és Zombor városában Mártonffy Károly volt a főispán. Egy integer vir. Puritán, antik jellem; megcsontosodott Deák párti elhű ember, klasszikus műveltséggel, ki utolsó főispánja volt Bácskának, aki e magas hivatal, nobile officiumnak tekintette. Elveiben megalkuvást nem ismert, nem fuzionált. A közóhaj úgy lenn Bácskában mint

fenn a központban, Tisza Kálmán exponens egyénét, intim barátját, a vármegye vezérét Gromon Dezsőt óhajtott látni a főispáni székben. Az országgyűlési képviselők, a lakosság és a sajtó sürgető közóhaja nem is esett hiába; a vármegye, Zombor és Szabadka határtalan öröme e területek főispánjává Gromon lett kinevezve.

Id. báró Rudics József főispáni inszallációja óta — Fernbach Károly első függetlenségi párti főispánt kivéve — még nem iktattak be Bácskában főispánt oly lelkes örömmel, a bizalom és szeretet kifejezéssel, mint Gromon Dezsőt. Vajszkai birtokáról indult el, kora reggel szénfekete remek négyesen titkárával Pribil Ernővel Zomborba. Minden község, melyen a menet áthaladt ünnepélyesen fogadta, hintóját virágokkal díszítették fel, a lovas bandériumok és a küldöttségek egész kocsitáborral kísérték. Zombor város fényes küldöttsége a sztapári-úti sorompónál felállított diadalkapúnál várta. Másfél óráig vonult el a parasztleányok bandériuma, míg a zászlóerdőben kibontakozott a főispán fogata, melyet a megye és városi úri bandérium vezetett be a városba, melynek élén a vármegye zászlaját Thurszky Károly csendbiztos a Zombor városét Thurszky Jenő lobogtatta fényes díszmagyarban. Csébi Bezeredy Pista, a híres bácskai dúsgazdag gavallér saját költségén elhozott eszéki katonai zene-

kar hangjai mellett, mozsarazás és egetverő éljenzés mellett történt a bevonulás. Sajnos baleset is történt. A megyeház kapuja előtt a felálló úri bandériumban, a koronázáson az udvari dámáknak a férfias szépségéről, feltűnt, öles termetű és duzzadó nagy erejéről híres Pilszánovits Gyéni csendbiztos lova a mellette álló kis Weindl Félix lovát megrúgta, az a lóról leesett és komoly zúzódásokat szenvedett. Gromon jó szívről tesz tanuságot az, hogy midőn Weindl Félix később rossz sorba jutott s bár Bezeredy Pistánál talált otthont, de jó bácskai régi szokás szerint sohse volt elég pénze, Gromon Dezső őt haláláig anyagilag segítette.

A milleniumi díszfelvonulás alkalmával volt együtt annyi és oly fényes díszmagyar öltözetű bácskai előkelőség, mint Gromon Dezső főispáni inszallációján ifjú báró Rudics József, Gromon intim barátjának a vezetésével, kinek feltűnő díszmagyarján fejedelmi vagyont érő ékszer csillogott.

Gromon letévén az illusztris közönség előtt az esküt elmondta főispáni beköszöntőjét. A megyei levéltárban őrzött és szószert megörökített beszéd duzzad az izzó hazaszeretet melegtől, erősen hangsúlyozva, a nemzetiségeknek, — kik e délvidéken annyira erőre kaptak, minden téren, minden helyet elfoglalva az Omladina programjának megvalósításához már közel voltak — azoknak jogait, melyeket ré-

tiltotta volna az érdeklődést. (Talán volt is ilyen tilkos parancs)

Ennek a szép magatartásnak pedig a magyarázata az, hogy a zombori iparosok túlnyomó többsége a függetlenségi párthoz tartozik. Ez elég ok arra, hogy Zombor város közhatósága bojkottálja magát a — zombori ipart.

Nincs-e hát igazunk, amikor azt mondjuk, hogy szegény, szerencsétlen város az, amelyiknek ilyen vezető-sége van?

Másutt az ilyen vezetőséget kisorsoznák a városházából; itt azonban háborítlanul él, uralkodik és rakoncátlanokodik, Vojnitsék politikájának jóvoltából és kimondhatatlan kárára a köz-érdeknek.

A bacsstóvárosi mandátum.

— Evetovics jelöltsége. —

Hosszas vajudás után a munkapárt végre határozott a bacsstóvárosi jelöltség dolgában. Vajudására és elhatározására egészen ráillik a régi mondás: „Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus.“ Azt határozták ugyanis a tisztelt urak, hogy Evetovics János bácsi plébánost léptetik föl mungó jelöltnek.

Olvesóink bizonyára emlíkezni fognak, hogy mindjárt Gromon Dezső halála után, a bacsstóvárosi kerületből vett megbízható információra való hivatkozással, mi írtuk meg elsőnek, hogy a vármegyebeli mungó körök Evetovics János és Szabovlyevits Dusán jelöltségét emlegetik. Hozzá tettük egyszersmind, hogy Szabovlyevits Dusán vármegyei főjegyző föléptetését Vojnits báró forszirozza, s az ő utasítására Nikolits községi jegyző már meg is kezdte a korteskedést Szabovlyevits érdekében. Ez mind szóról-szóra igaz volt; azonban Szabovlyevits Dusán maga visszautasította a jelöltséget, s így — miután a kormány, eredeti

tervétől eltérőleg, nem tartotta tanácsosnak valamelyik előkelőbb politikai jelöltségét megkockáztatni, s szabad kezét engedett Vojnitséknek — Evetovics lett a jelölt. Konstatáljuk tehát, hogy információink mindenképpen tökéletesen helyes volt.

Ami már most magát az Evetovits jelöltségét illeti, meg kell állapítanunk, hogy ez a jelöltség minden tekintetben méltó gyümölcse a Vojnits kormányzatnak, mely az ő szolgáltnak jutalmazását egyik sarkalatos kormányzati princípiumának tekinti.

Evetovics ugyanis valóságos típusa a mindenre kapható politikai lakájoknak, Azonkívül van egy tulajdonsága, amely Vojnits báró előtt különösen kedvelté teszi, s ez az, hogy talán az egész országban ő vitte a legnagyobb tökélyre a talpnyalást.

Sok hízelkedő, csúszó-mászó férget és tányérnyalót láttunk már az életben, de ehhez a revnrendás lakájhoz fogható még soha. Ha Vojnitsékát kell tömjénezni és magasztatni; ha bármiféle kormány előtt kell hajbókolni; ha akár-melyik földi hatalmasság viszkető talpacskáját meg kell nyalogatni — mindig készen áll Evetovics, senktől megelőzni nem engedi magát, mindenkit félretaszít az útból; mert a szervilizmusnak ezt a rút dicsőségét magának vindikálja.

A szó szoros értelmében kinyalja magának ezt a jelöltséget. Nagy kérdés azonban, hogy ki tudja-e majd nyalni a mandátumot is? Mert a választók nem nagy urak és nem Vojnits bárók, akiknek a talpnyalás oly kedves; a választók egyebet kívánnak. Mindenekelőtt megkívánják például a rátermettséget; már pedig Evetovicsról még a legjobb barátjának is el kell ismernie, hogy annyit ért a törvényhozói mesterséghez, mint a hajdú a harangöntéshez. Megkívánják továbbá az egészséges gondolkodású választók az önállóságot; már pedig ha Evetovics Vojnits báróval szemben talpnyaló volt, akkor egyenesen hasrafekszik, ha majd egy eleven minisztert meg lát.

A bacsstóvárosi kerület mungóitól tehát egy csöppet se frigyeljük a jelöltjüket; csak

bújjanak el vele, de azért semmiesetre se ejtsék el; mert mi azt hisszük, hogy ezzel a mungó jelölttel könnyen el tud bánni az egyesült ellenzék jelöltje: Adamovich dr.

HIREK.

Zomboriak a csonoplyai zászlószentelésen. A zombori függetlenségi és 48-as párt százas intéző bizottsága, a múlt vasárnap tartott ülésében elhatározta, hogy a csonoplyai függetlenségi és 48-as kör augusztus 15-én tartandó zászlószentelési ünnepélyén 100 tagú küldöttség által képviselteti a pártot. A kivonulás zászlók alatt koczikon történik, a függetlenségi kör helyiségéből, augusztus 15-én reggel 7 óra 5 perckor. A pártelnökség felhívja azokat a párttagokat, akik a részvételre jelentkeztek, részben pedig aláírásaikkal kötelezték magukat, hogy augusztus 15-én reggel 7 órára pontosan gyűljenek össze a kör helyiségében, hogy az indulásban késedelem ne történjék. Fölvívja továbbá mindazokat a párttagokat, akik a részvételre nem jelentkeztek ugyan, de a kivonulásban részt venni hajlandók, hogy ebbeli hajlandóságukat jelentsék be és a kitűzött időben és helyen pontosan jelenjenek meg. Minden párttagot vagy 48-as érzelmű polgárt szívesen lát az elnökség, mert kívánatos és örvendetes lenne, hogy a kivonulás a párt méltóságának megfelelő impozáns arányban történjék.

A bacsstóvárosi választás határideje.

A Gromon Dezső halálával megüresedett bacsstóvárosi kerületben a vármegye központi választmánya augusztus 17-re tűzte ki a képviselő választást.

A sárga irigység. Vértesi Károly díszpolgársága ellen, amit a *Bácska* kárörvendően újságolja, Strasser Henrik és társai: dr. Pataj Sándor, Bruck Jenő, Stempel Samú és Gyöngyösi Dezső föllebezést adtak be. Érdemi indokuk az, hogy Vértesit „írói érdemei elismeréséül“ választotta díszpolgárrá a törvényhatósági bizottság, holott a nagy kitüntetéssel nincsen arányban Vértesi írói munkássága.

szükre a törvény biztosít tiszteletben óhajtja tartani; elfogadja, megtartja, de csak addig, míg azon törekvések a magyar állameszmébe nem ütköznek, míg azok tendenciója a magyarság supremációját nem érinti. De azontúl egy hajszálnyira sem óhajt el-menni, nem fogja eltűrni, rendelkezésére álló minden eszközzel meg fogja semmisíteni azokat a törekvéseket, csírájában meg fogja fojtani azokat az igyekezeteket, melyeknek a célja a magyarság egységének megbontása és a magyar nyelvnek, címernek és színeknek feltétlenül érvényt fog szerezni e hazában és a gondjaira bízott területen.

Ugyanezt hangoztatta Zombor és Szabadka városok installációs gyűlésein is, csak hogy többszörös célzattal és feltétlen tiszteletet parancsoló nyomatékosabb kifejezésekkel.

Ideje volt Gromon Dezső főispáni érkezésének. Az ország délvidékén a szerbség, Miletics Sztvetozár féktelen agitációja folytán már-már nyílt lázadásba tört ki. Mihajlovics Miklós és a Szabadkán székelő Lenárd Máté főispánok alatt a szerbség, minden tért, úgy a közigazgatásban, mint az igazság szolgáltatásban magának lefoglalt, melynek sáncaiból intézte állam és nemzetellenes törekvéseit, kikkel Mártonffy Károly főispán próbálkozott megbirkozni, de sikert felmutatni nem bírt,

mert a Bitto és Szilávy kormányoknál a nemzetiségek dédelgetettek voltak. A tizenkettedik órában érkezett Gromon, aki habozás nélkül — kompromissum és alkuzódás nélkül — megkezdte a purifikációt.

Képviselő választásnál Miletics embereit a kerületeikből sorba kibuktatta. Sőt magát Mileticset is megbuktatta. Ellene felléptette dr. Sztokjovics Péter vármegyei főorvost, akinek nagy összeget kellett a mandátumáért áldoznia, mert csak ennek árán menekülhetett meg egyéb kelemetlenségekből. Mert az időben virágzott igazánjában a hirhedt „bácskai assentatió.“ Ekkor hozták találón az élclapok azt az anekdotát, hogy midőn a királyné azon búsult, hogy elviszik fiát, Rudolf trónörökös katonának, azt a tanácsot adták neki: assentáltassa a trónörökös Bácskában s ha Radimetzky Ferenc gákovai jegyző meg Sztokjovics Péro főorvos nem segítenek rajta, akkor senki ember fia sem mentheti meg a katonasortól. De jó pénzért sicher untauglich lesz! De Gromon Dezső el is rendeltette a második assentatiót Bácskában, mi országos fellűnést keltett, mely alkalommal az untauglichok 70 százaléka tauglichnak találtatott.

Gromon Dezső társadalmi úton is igyekezett, e polyglott nemzetiség lakta vármegyében és városban a magyar állameszme híveit és a magyarságot maga köré gyűjteni.

Ő volt az első főispán, aki a vármegye által följánlott lakást a megye palotájában elfoglalta, hol igazi főuri háztartást vezetett. Sokáig emlékezetesek maradtak azok a fényes estélyek és bálak melyeket adott, hol ifjú, szép neje a vármegye és város messze földön szépségükről híres hölgyeitől körülvéve, leereszkedő kedves megjelenésével, intimmé, családias jellegűvé tette az összejöveteleket. A Vujevich, Majthényi, Bieber, Falcione, Jakobsics, Lovászy, Kiss, Sztzilich, Simonovics, Reiter, Zákó család szép leányai — most már mamák sőt öreg anyák — bizonyára sokat emlegették Gromon főispán báljait, hol az akkori arany ifjúság a Pál Tunék, Piloszánovics Pálok, Bieber Gyulák, Koczkar Zsigmondok, Bodnár Imrék, Zónyi Lajosok, Karváry Domonkosok, Csihás Benők, Pribil Ernők, Kék Lajosok, Speizer Gusztávok, Riemer Gyulák, Szecsey Ivánok, Thurszky Gyénik, Miloszevics Sándorok, Birvalszky Milánok, Csupor Gyulák, Berecz Gyulák, Uhlyarik Imrék stb. társaságában, a megyei híres Herczenberger Sándor zenéje mellett virradtig mulattak.

Néhai József főherceg, egyizben midőn Zomborban járt, vendége volt Gromonnak, nála megszállt. A főherceg szobáit Gromon magyar stylusban bebutorozta, a dohányszót pedig ellátta száz darab ezüst kupakos, nemzeti színű selyem sallangos magyar makra tajt

Strasser Henrik ezt az igazán kicsinyes közködést olyan nagy érdemének tartja, hogy még a szomszédban is hivalkodva dicsekszik vele, közzé tévén a föllebbezést, mint az ő dicsőséges elmeszüleményét, a Szabadkán megjelenő *Bácskai Hirlapbau*, ahol igazságtalan kommentárt írtak hozzá. Igazán sokkal többre becsüljük az időnket, semhogy a Strasser Henrik ural való vitatkozásra pocsékoljuk, akit közéleti dolgokban nem szoktunk komolyan venni. De az igazság érdekében annyit mégis meg kell jeyeznünk, hogy Strasser úr vakmerően ferdit, mert a törvényhatóság Vértesi Károlyt nem irodalmi munkásságának méltatásául, hanem közéleti érdemeiért, társadalmi téren kifejtett páratlanul buzgó tevékenységéért választotta meg díszpolgárnak. S valóban, mióta Zombor áll, társadalmi téren senki sem tett itt annyit, mint Vértesi Károly. Az ő kitüntetésé tehát nemcsak megérdemelt jutalom, hanem egyszersmind buzdító példaadás is — másoknak. A városatyák bizonyára nagyon jól tudták, hogy mit cselekszenek, amikor Vértesi kitüntették; éppen azért nem hisszük, hogy a minisztérium helyt adjon a Strasser urék léha hepciáskodásának, amely csupán a sárga irigység szüleménye.

A reformátusoknak megint nincs tanítójuk. Jelentettük a minap, hogy a zombori reform. egyház, a lemondás folytán megüresedett tanítói állásra új tanítót választott. Az új tanítónak a mult vasárnap kellett volna elfoglalnia állását; maga helyett azonban táviratot küldött, amelyben az egyháztanácsnak bejelentette állásáról való lemondását.

Szerencsétlenül járt számvizsgáló. Vuits Péter zombori pénzügyigazgatósági számvizsgáló vadászni ment ki a határba hétfőn délután. Nem volt vele senki, egyedül járta a tarlókat és a kukoricásokat. Este azonban nem érkezett haza, s aggodó családja hiába várta egészen reggelig. Kedden reggel aztán nagy arányú nyomozást indítottak az eltűnt után, akit végre meg is találtak egyik szállás közepében, eszméletlen állapotban. Külső sérülés nem látszott rajta, s el nem tudták képzelni, hogy mi történhetett vele. Az önkívületben lévő öreg urat haza szállították a városban lévő lakására, s az előhívott orvos csakhamar eszméletre térítette, s egyben megállapította, hogy az összeesést és az eszméletlen állapotot Vuits

pipákkal és magyaros kis pipa alakú szivar-szipkákkal, melyekből emlékül nemcsak József Főherceg vitt el, de a kíséret és a vendégek azokat csakhamar emlékül el is kapkodták. Ekkor vitte magával emlékül József Főherceg a tőle kapott híres fehér foxi kutyákat is — melyekkel, miként Pál Antal vicispán agarakkal, úgy ő Rattlerekkel népesítette be a megyeház hátsó istállóit. Szép, hófehér állatok voltak, fekete fülekkel. — Kedvenc embereinek ezekkel kedveskedett — melyektől jutott is maradt is, mert fölös számmal valának.

Szeretetre méltó, barátságos volt mindenkivel; legtöbbet alkalmatlankodtak neki sokacai, akik csoportosan felkerekedve állítottak be ünnepi tarka öltözetükben az ő Gromonukhoz, mint ahogy őt büszkén nevezték. Nem volt erőszakos fellépésében, terveinek kivitelében, nem volt zord, brutális, a legviharosabb gyűléseken is szelid mosollyal oldotta meg a kérdéseket, de szilárdan, határozottan ragaszkodva ahhoz amit véghez akart vinni, alkudozást, megfontolást, tétovázást nem ismert.

Sok bajt okozott neki Zombor városa, melynek vezetése az időben teljesen a szerbek kezében volt. Hogy e nehéz kérdést miként oldotta meg, azt közelebbi cikkünkben óhajtjuk elmondani.

D.

érelmeszedéssel párosult régi szivbaja idézte elő. A család a beteget rögtön felszállította Budapestre, gyógykezelés végett.

Eltűnt főhadnagy. Flügelmann J., a Zomborban állomásozó 23. gyalogezredbeli kezelő főhadnagy, két hét előtt Budapestre utazott és azóta nyoma veszett. Podgyásztát egy szállodában hagyta. Zomborban lakó rokonai megtették a fővárosi rendőrségnél a följelentést, mert az a gyanujuk, hogy Flügelmann főhadnagy, akinél kétezer korona készpénz volt, büntettnék esett áldozatul.

Vasúti szerencsétlenség Szabadkán. Kedden éjjel fél egy óra körül a szabadkai vágóhíd közelében borzalmas vasúti katasztrófa történt. A budapest—zimonyi vonalon két tehervonat, melyeket Nagyfényről indítottak el, rettenetes erővel összeütközött, aminek következtében 14 kocsi és egy mozdony pozdorjává tört, a kocsikban levő áruk pedig szerteszóródtak a megrongált vasúti töltés melletti árkokban. A vasút épségben maradt személyzete a szerencsétlenség után a sebesülteket igyekezett a romok alól kihúzni. Az összeütközésnél ugyanis három sebesülés történt. Ezek közül Terhes János súlyos sérüléseket, Petrik János és Ledniczky István pedig könnyebb sérüléseket szenvedtek.

Szücs Ervin szabadulása a börtönből. A szabadkai Közgazdasági bank följelentése folytán a szabadkai törvényszék tavaly másfél-évi börtönrre ítélte Szücs Ervin Ede zombori mérnököt, aki a föntnevezett pénzintézetben és más megyebeli bankokban ötvenezer korona értékű hamis váltót helyezett el és a pénzt az Erzsébetvárosi kaszinóban elkártyázta. Az elítélt súlyos idegbaja miatt folyamodott az igazságügy-miniszterhez, büntetése egyharmad részének elengedése iránt. Az igazságügyminiszter kedvezően intézte el a kérvényt és Szücs Ervin hétfőn reggel elhagyta a szabadkai fogházat. Budapestre utazott, hol saját kijelentése szerint találmányát: egy a villamosokon alkalmazandó önműködő, minden percben más hirdetést bemutató reklámkészüléket, akarja bemutatni.

Nagy vihar Bajmokon. Mint lapunknak írják, e hó 3-án szombaton reggel, úgy 7 óra tájban, rettenetes zörgéssel kezdődött és mintegy másfél óráig tartott vihar dúlt Bajmokon, de ezen másfél órát is sokáig fogják emlegetni a bajmokiak. A villámlás a villámlást érte és nyomban utána rettenetes zörgés. Ezen másfél óra alatt mintegy tízszer lecsapott. Mintegy ötször egymásután a róm. kath. templom tornyába sújtott, de kárt nem tett, mert a villámhárító levezette. Egyszer pedig Pfeiffer György Kossuth Lajos utcai házába csapott és az ablaknál álló fiát a földre sújtotta, akinek azonban az ijedtségen kívül semmi baja nem történt. A házon a tetőt és a házban a falakat, ajtókat, ablakokat megrongálta, de nagyobb kárt nem tett. Aztán Kollár Andrásnál az ostorfát mind összeszaggatta. Barakovits Istvánnál pedig a fába sújtott és a fa kergét mind lenyúzta. Végül Lehotkai Tamás házába csapott, de kárt nem tett csak a háza előtt álló fát hasogatta össze.

Zombor szab. kir. város felső hereskedelmi iskolájában a tanulók beírása szeptember hó 2., 3. és 4. napjain történik, mindenkor d. e. 9—12 óráig. Az alsó (I.) osztályba azok vehetők fel, akik a közép, vagy polgári iskola négy alsó osztályát sikerrel elvégezték. A felső osztály tanulói az iskolai év végén érettségi vizsgálatot tesznek, mely képesítés tekintetében a gimnázium, reál, vagy bármely felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatával egyenlő értékű; e szerint jogosít a katonai egy évi önkéntességre is. A helybeli tanulók tandíja évi 80 korona, a vidékieké 10 korona, melyel félévenként előre kell lefizetni. Ezenkívül minden tanulónak fizetni kell: felvételi díj címén 4 koronát, az országos tanári nyugdíjalapra 6 koronát, az ifjúsági könyvtárra 2 koronát és az évvégi értesítőre 1 koronát. Szegénysorsú, jó előmenetelű tanulók tandíjmentességben részesülnek és iskolai könyveket is ingyen kapnak. Minden egyéb névze készpénz ad felvilágosítást az igazgatóság és vidéki szülőknél fiaik elhelyezésére szívesen ajánl tisztességes családokat. A helyek megválasztásánál kiváló gondot fordít az igazgatóság arra, hogy a tanulók a német és szerb

nyelveket otthoni társalgás útján is elsajátíthassák. A felső keresk. iskola igazgatósága.

Tudós régész Bácsmezeiben. Érdekes vendége lesz nemsokára Bácskának. Dr. Buday Árpád egyetemi magántanár, az Erdélyi Nemzeti Múzeum osztályarchelógusa utazik ide Kolozsvárról a bácskai római sáncok tanulmányozására. Dr. Buday t. i. ma hazánkban a római határerődítéseknek, az úgynevezett limeseknek legkitűnőbb szakismerője. Pár évvel ezelőtt bejárta gyalog Németországban az összes limeseket, majd Olaszországban folytatta vizsgálódásait. A múlt esztendőben a Meszeshegység limeseit kutatta föl s mindezekről bő tanulmányokban számol be. Most a bácskai római sáncokat járja be. Vizsgálódásainak eredményére annál nagyobb érdeklődéssel néznek, mert e földhányások eredete eddig nyílt kérdés a tudományos irodalomban. Dr. Buday az Alföldi Bizottság anyagi támogatásával végzi kutatásait.

Megint földosztó mozgalom a csajkások között. Félhivatalos híradás szerint a csajkás kerület 13 községében megint földosztó mozgalom mutatkozik. A bujtogató ismét a hírhedt Sikoparija, aki hasonló üzelmek miatt már egyszer börtönt ült. Most olyan vakmerő volt, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös nevét keverte a dologba, azzal a mesével ámitván a könnyenhiwó csajkás népet, hogy a trónörökös társadalmi gyűjtés útján hadihajókat akar építtetni és megígérte neki — Sikoparijának — hogy ha a csajkások e célra bőségesen adakoznak, akkor a 13 község tulajdonát képező 42 ezer hold földet fölosztatja az egyes lakosok között. Nagyobb hitelesség okáért egy német szövegű nyomtatott füzetet is osztott szét a nép között, amely füzetben az említett ígéret bent foglaltatik. A földéhes nép hamarosan össze is adott 8000 koronát és azt fölküldte Bécsbe a szélhámosnak, ahol az most állandóan tartózkodik. Sikoparija zsebre vágta a pénzt és további gyűjtésre utasította embereit. Mindezt a csendőrség már pontosan kinyomozta. A dologban az az aggasztó, hogy a buta csajkás nép szentül hisz a földosztásban és tartani lehet attól, hogy megint lázadásra ragadtatja magát, amint történt az a múltban is.

A vodicaí gyilkossági kísérlet áldozata. Odobasits Gájó zombori lakos — akit, mint a minap megírtuk, a Csonoplya mellett lévő Vodicaí Szecsujszki Jova zombori lakos 18 fejsze csapással súlyosan megsebesített áldozata lett a merényletnek, mert az orvosok minden erőfeszítése dacára behalt nehéz sebeibe.

Az eltörölt ünnepek. Mint ismeretes, X. Pius pápa az elmúlt év július 2-án kelt „Supremi Disciplinae“ kezdetű motu propriójában úgy intézkedett, hogy a szokásos egyházi ünnepek száma az egész világon redukáltassék. A pápa ezen motu proprióját azzal indokolta, hogy „a kereskedelem és ipar megnövekedeti s így a nagyszámú ünnepnapok megtartása sok tekintetben nehézségekbe ütközik.“ Ez okból a parancsolt ünnepek számát le kellett szállítani. A hercegprimás már legújabb körlevelében tudatja papjaival, hogy a motu proprio intézkedése értelmében a következő ünnepek elvesztik külső ünnepjellegüket s azokon a misehallgatás és a szolgál munkától való tartózkodás nem kötelező: karácsony, husvét és pünkösd másodnapja, Urnapja, Gyertyaszentelő Boldogasszony (február 2.), Gyümölcsoltó Boldogasszony (március 25.) Kisasszony napja (szeptember 8.), valamint mindenféle ország, nemzet, egyházmegyei tartomány, község különleges védőszentjeinek fogadalomból vagy szokásból származó ünnepei, még ha egyháziilag meg is voltak eddig erősítve és nyilvánosan is megülettek. Ezek az ünnepnapok az ünnepek jegyzékéből törölendők. Ezeket a változásokat október 27-én hirdetik ki a templomokban.

IRODALOM.

Schön Adolf könyvkereskedésében Zombor. Telefon 161. szám. Kaphatók a következő könyvujdonságok:

Az Athenaeum könyvtár új kötete.
Tolsztoj: Hadzi Hurat . . . . . 1-90 K
Kaphatók továbbá az összes zenemű-új-donságok.

Közönség köréből.

Ismét jutalom a munkapárti voksért.

Valamikor — nem is olyan régen — Mikosevits Kanút a képviselőből közjegyzővé vedlett főmúgó, az akkor még parlamentnek nevezhető országgyűlésen azt kiállította egy függetlenségi beszéd közben, hogy Fernbach Károly főispánja valóságos tatárjárás volt Bácsmezeiben. Igaz, hogy Mikosevits e rövid, tartalomdús és nagy elokvenciára valló szűzbeszédét még saját pártbelieinek legjobbjai sem hitték el, mi pedig a kik Fernbach Károly nemeslelkűségét, fenkölt gondolkodás módját és igazság szeretetét ismertük, megvető mosollyal tértünk napirendre Kanútka remeke felett. A mi azonban reá nézve úgy látszik mindegy vala, mert szűzbeszédének jutalmát megkapta a szegedi kir. közjegyzőséggel a szegediek csekély öröme.

Azt kérdezzük már most, minek nevezük hát azt a jutalmazást, a mit a bácskai moqul az apatini posta főnökség egy két nappal ezelőtt történt betöltésével eszközölt? A tatárjárás egyik díszes kinövésének-e avagy az igazság egyenes lebunkozásának-e?

Bármelyik kategóriába sorozzuk is, az az egy bizonyos, hogy az a múgó által teremtett rothadt, perverz közállapotainkat hüen tükrözi vissza. Mert ha már kötelességének tartja a tisztelt munkapárti tábor a rájuk adott voksokat jutalomban részesíteni, hát Isten neki! De ezt aztán ne tegye a jog és igazság arculcsapásával, más családos ember súlyos megkárosításával. Mert így azután a jutalmazás még saját pártbelienél is majd undort kelt.

Bácskai Antal 5 évig volt az apatini posta vezetője. Kötelességtudó, pontos ember volt hivatalában, a közönséggel szemben előzékeny. Ezt bizonyítja az, hogy mikor áthelyeztetésének híre szárnyra kelt, a testületek s a postával leginkább összeköttetésben álló kereskedők kivétel nélkül kérelemmel fordultak a miniszteriumhoz, hogy Bácskát hagyják meg továbbra is az apatini posta vezetésénél. Sőt maga Apatin községe ez alkalommal rendkívüli közgyűlést hívott össze direct a célra, hogy állást foglaljon az áthelyeztetés ellen. A képviselő testületen azután határozatba ment, hogy felírják az áthelyezés visszavonása végett.

A miniszter talán helyt is adott volna a kérelemnek ha nem lett volna szükség egy főnöki helyre a megjutalmazandónak. Kellott tehát okot keresni, hogy egy főnöki hely jöjjön üresedésbe.

Találtak is, mert a múgók igen leleményesek, ha a húsfőzék megkaparításáról van szó. Alacsony, kicsiny gondolkodású embereket fellováltak, akik azután feljelentették a volt főnököt, de nem azért, mert lopott vagy sikasztott talán, vagy mert rendetlenül vezette a hivatalt, hanem — még kimondani is szégyen — mert nekik, a feljelentőknek, nagy kunyerálásukra szabadságot adott, amit azonban szintén presszió alatt tett csak meg. Persze az ok meglévén, a régi főnöktől a megbízást megvonták, amire a hely megüresedett a jutalmazandó pedig beülhetett a főnöki székbe, vágyainak netovábbjába.

A régi főnöknek pedig jósa és korrektése miatt hurcolkodni kell családjával valami kis falúba.

Így fest Bácskában a jog, törvény és igazság uralma a Fernbach féle tatárjárással szemben.

*) E rovatban közlöttekért a felelősség a beküldőt terheli.

HIRDETÉSEK.

Kiadó lakás.

Apolló-utca 10. szám alatt kiadó egy különálló lakás, mely áll: két szoba-, előszoba-, konyha- és éléskamarából.

120—*—4

„Unió“ jéggyár Zombor, Zöldkert-utca.
Telefonszám: 112.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint

Zöldkert-utcában fennálló **mű-jéggyárunkat**

üzembe helyeztük

és a műjeget a gyárban métermázsánként 2 koronáért számítjuk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtunk

Zombor, 1912. évi május hó

teljes tisztelettel

AZ „UNIO“ JÉGGYÁR.

Birtok eladás és bérbeadás.

Kiskunhalason (Pestmegye), a vasútállomástól 4—5 klm., műút mellett egy **2078**, egy **1000**, egy **600**, egy **450** és több **100 holdas birtok** akár egészben, avagy 10—20 holdas részletekben is **kedvező feltételek mellett**

szabad kézből eladó, avagy haszonbérbe adó.

Továbbá: 100 drb 4 éves tinó, 60 drb 2—3 éves üsző, 500 drb egy éves hizlálásra alkalmas süldő, 50 drb hasas göbe, szintén **olcsó árban azonnal eladó.**

Bővebb felvilágosítás nyerhető:

TÓTH LAJOSNÁL Kiskunhalason,
Sertés-piactér 2. szám.

A föld kitűnő minőségű, megterem bármily veteményt igen bőségesen.

KÖZKEDVELTTÉ LETT!!

kellemes íze, jósa és olcsósága által a

PÉCSI TETTYE KRISTÁLYTISZTA FORRÁSVIZ,

mely szénsavas víz ma már szegény és gazdag legkedveltebb asztali itala.

Gazdasszonyok és vendéglősök öröme,

ha e kiváló vizet adhatják asztalukra.

Kapható minden fűszerüzletben és étteremben.

Zombori képviselő: **ARNOVLYEVICS DUSÁN** kereskedelmi ügynökségénél.

Zombori főraktár: **Makarits István** fűszerkereskedésében.

90—104—22

124—2 1

A zombori első halcsarnok HIRDETMÉNYE.

A „Zombori első halcsarnok“ rövid fennállása alatt is beigazolta, hogy **Zomborban hízagot pótol, mert kizárólag egészséges halakat** nyújt a t. vevőközönségnek s ennek érdekében áldozatot nem kímélve, a bányadi halakat eldobja. Hogy azonban a halak ezen selejtezésével az önköltség nagyobb arányokat ne öltön s ezzel a halak ne dráguljanak, értesítjük a t. közönséget, hogy nem esti, hanem hajnali halfogásból eredő küldemények érkezvén, csak **reggeli 8 órától** kezdve lesz vízmedencéből fogható élő halakkal kiszolgálható; míg jégen tartott friss halak bármely időben is rendelkezésére állanak. Amennyiben pedig, pénteki napon, mint pl. a vendéglős urak részéről is, az élő halak korábban igényeltének, azok **csütörtökön d. e. 10 óráig** a zombori első halcsarnokban megrendelve, **csütörtökön délután 5 órakor** lesznek átvehetők, úgy hogy még az nap megtisztítva s eljelve, kora hajnalban frissen elkészíthetők lesznek.

A halarak a halcsarnok ajtaján kifüggesztve olvashatók s kérjük a t. közönséget, hogy a régie (rezi) dacára is olcsó árakat a piaci árakkal össze ne vesse, mert a zombori első halcsarnokban soha sem kerülnek ócska bara-halak eladásra, hanem mindig csak kizárólag **Frígyes főherceg** uradalmi halászatából származó dunai halak.

A zombori első halcsarnok

(Kígyó-utca, evangélikus paplak alatti souterrein üzlethelyiségben.)